

ALDOUS
HUXLEY

Maimuță
și esență

Traducere din limba engleză
și note de Ona Frantz

POLIROM
2018

Urmează o lungă tăcere, intreruptă în cele din urmă de Șef.

— Vorbești engleza?

— Da, vorbesc engleza, îngână doctorul Poole.

— Bun. Dezlegați-l. Sătați-l aici.

Îl saltă - atât de neceremonios, încât aterizează în patru labe la picioarele Șefului.

— Ești preot?

— Preot? repetă doctorul Poole pe un ton de uimire temătoare.

Clatină din cap că nu.

— Atunci, de ce n-ai barbă?

— Mă... mă rad.

— Ah, vasăzică nu ești...

Șeful își plimbă un deget peste bărbia și obrazul doctorului Poole.

— Înțeleg, înțeleg. Ridică-te.

Doctorul Poole se supune.

— De unde vii?

— Din Noua Zeelandă, domnule.

Doctorul Poole își inghite cu greu nodul din gâtlee, dorindu-și ca gura să-i fie mai puțin uscată și vocea mai puțin pătrunsă de groaza.

— Noua Zeelandă? Asta-i departe?

— Foarte departe.

— Ai venit cu o navă mare? Cu pânze?

Doctorul Poole dă din cap aprobator și, luându-și aerul de conferențiar, refugiul lui de fiecare dată când contactele personale amenință să devină prea dificile, se apucă

să explice de ce n-au fost în stare să traverseze Pacificul folosind forța aburului.

— N-am fi avut unde să realimentăm. Companiile noastre de transport nu pot să folosească vapoarele cu aburi decât pentru navigația costieră.

— Vapoarele cu aburi? repetă Șeful, cu fața luminată și plin de interes. Încă mai aveți vapoare cu aburi? Dar asta înseamnă că n-ați avut parte de Fapt, nu?

Doctorul Poole pare nedumerit.

— Nu prea înțeleg ce înseamnă asta, spune el. Ce faptă?

— *Faptul*. Știi... când a preluat El comanda.

Ridicând mâinile la frunte, face semnul coarnelor cu arătătoarele întinse. Cu pioșenie, subordonații săi îi imită gestul.

— Adică Diavolul? întreabă doctorul Poole cu îndoială.

Celălalt încuviințează dând din cap.

— Dar... dar... adică, *zău așa...*

REZONEURUL

Amicul nostru e un bun congregaționalist, dar, vai! de partea liberalilor. Ceea ce înseamnă că niciodată nu l-a recunoscut ontologie pe Prințul acestei lumi. Mai pe șleau spus, nu crede în El.

— Da, El a preluat comanda, explică Șeful. El a câștigat bătălia și a pus stăpânire pe

toți. Asta s-a-ntâmplat când au făcut ei toate acestea.

Arată cu un gest larg paragina care a fost cândva orașul Los Angeles. Înțelegând, doctorul Poole se înseninează.

— Ah, pricep. Te referi la al Treilea Război Mondial. Nu, noi am avut noroc, am scăpat absolut nevătămați. Datorită poziției sale geografice mai aparte, adaugă el pe un ton profesoral, Noua Zeelandă n-a prezentat nici o importanță strategică pentru...

Șeful întrerupe promițătoarea prelegere.

— Vasăzică, încă mai aveți trenuri? îl chesonionează el.

— Da, încă mai avem trenuri, răspunde doctorul Poole puțin cam arțăgos. Dar, după cum spuneam...

— Și motoarele chiar funcționează?

— Bineînțeles că funcționează. După cum spuneam...

În mod surprinzător, Șeful scoate un chiot de încântare și îl bate cu palma pe umăr.

— Atunci, poți să ne ajuți să punem iar toată treaba pe picioare. Ca-n vremurile bune de dinaintea...

Face semnul coarnelor.

— O s-avem trenuri, trenuri adevărate.

Și, în veselia extatică a anticipării, îl trage pe doctorul Poole către el, îl cuprinde cu brațul pe după gât și îl sărută pe amândoi obraji.

Dându-se înapoi cu o jenă dublată de dezgust (pentru că marele om se spală rareori și gura îi duhnește îngrozitor), doctorul Poole se desprinde din strânsoare.

— Dar eu nu-s inginer, protestează el. Sunt botanist.

— Asta ce mai e?

— Botanistul e cel care cunoaște procesele biologice.

— De război biologic? întrebă Șeful cu speranță în glas.

— Nu, nu, plantele. Lucruri cu frunze, tulpini și flori – desl, firește, adaugă el repede, nu trebuie să uităm de criptogame. Și de fapt criptogamele sunt favoritele mele. După cum probabil știți, Noua Zeelandă e deosebit de bogată în criptogame...

— Dar motoarele?

— Motoarele? repetă disprețuitor doctorul Poole. Drept să-ți spun, nu cunosc diferența dintre o turbină cu aburi și un motor diesel.

— Atunci, nu poți să ne ajuți în nici un fel să repunem trenurile în funcțiune?

— În nici un fel.

Fără un cuvânt, Șeful ridică piciorul drept, cu laba plasată în dreptul viscerelor doctorului Poole, apoi cu o mișcare bruscă își îndreaptă genunchiul.

Prim-plan cu doctorul Poole, care se ridică, zdruncinat și îndurerat, dar fără vreun os rupt, din mormanul de nisip pe care a căzut.

În timpul secvenței îl auzim pe Șef strigând la însoțitorii săi.

Plan mediu cu săpătorii și cu pescarii, venind în fugă la chemarea lui.

Șeful arată în jos către doctorul Poole.

— Îngropați-l.

— Viu sau mort? întrebă fata mai durdulie, cu vocea ei răsunătoare de contralto.

Șeful se uită la ea de sus. Vedere din perspectiva lui. Face un efort să se întoarcă. I se mișcă buzele. Repetă pasajul relevant din Catehismul Prescurtat: „Care este natura femeii? Răspuns: Femeia este vasul Nesfântului Duh, sursa tuturor diformităților, dușmanul rasei, cea care...”

— Viu sau mort? repetă fata durdulie.

Șeful ridică din umeri.

— Cum vreți, răspunde el cu o indiferență studiată.

Fata bate din palme.

— Ah, grozav! exclamă ea și se întoarce către ceilalți. Haideti, băieți! Să ne distrăm și noi.

Se apropie de doctorul Poole, îl saltă de jos cu toate țipetele lui și îl reped cu picioarele înainte în groapa pe jumătate umplută a directorului general al societății Regula de Aur. În timp ce fata durdulie îl ține acolo cu forța, bărbații aruncă înapoi cu lopetile pământul afânat. Într-un timp foarte scurt, e îngropat până la brâu.

Pe coloana sonoră, țipetele victimei și râsul
surescitat al călăilor se dizolvă treptat într-o
tăcere întreruptă de vocea Rezoneurului.

REZONEURUL

Cruzimea și compasiunea vin odată cu
cromozomii;

Toți oamenii sunt milostivi și toți sunt
criminali.

Își iubesc la nebunie câinii, în timp ce-și
construiesc propriul Dachau;

Incendiază orașe întregi și dezmiardă
orfanii;

Strigă împotriva linșajului, dar susțin
nesmintit Oakridge¹;

Plini de filantropie pentru viitor, dar pentru
azi, NKVD.

Pe cine să persecutăm, pe cine să compă-
timim?

Totul ține de moravurile zilei,

De cuvinte pe celuloză, de radiouri urlând,

De grădinițe comuniste sau de prime
împărtaşanii.

Numai prin cunoașterea propriei lui Esențe
A încetat omul să fie o mulțime de mai-
muțe.

1. Oak Ridge, oraș-laborator științific înființat în
1942 ca parte a Proiectului Manhattan, în sta-
tul american Tennessee; a fost supranumit
Orașul Atomic sau Orașul Secret.